

DET TALTE ORD GÆLDER
FORSVARSMINISTERIET

TALESEDDEL

Bilag:
Sagsbehandler: JCA
Sagsnummer: 2009/004666

25. november 2009

FM TALEPUNKTER OG BEREDSKAB TIL SAMRÅD VEDR. BEHANDLING AF CIVILE OFRE PÅ FELT-
HOSPITALET I CAMP BASTION

Baggrund

Nedenstående talepunkter og beredskab er udarbejdet med bidrag fra FKO, der primært har indhentet informationerne fra den nævnte danske chef for hospitalet, stabslæge Jens Tingleff samt fra den øverst ansvarlige kliniske koordinator på hospitalet i perioden, oberst/professor Tim Hodgetts, UK.

Indledning

- I perioden fra medio juli til medio oktober udsendte Danmark ca. 100 personer til bemanning af det britiske felthospital i Camp Bastion, heriblandt chefen for felthospitalet, Jens Tingleff, som er med i dag.
- Det var første gang, at briterne i så stor udstrækning overlod driften af felthospitalet til en anden nations læger, sygeplejersker og øvrige specialister.
- Udover danskerne var felthospitalet bemandedt af ca. 45 personer fra Storbritannien og ca. 45 personer fra USA.
- Felthospitalet udførte i udsendelsesperioden:
  - Behandling af over 2.000 patienter.
  - Over 1.800 røngtenundersøgelser og over 1.400 CT-scanninger.

- Over 200 patienter blev indlagt og behandlet på felthospitalets intensivafdeling.
  - Over 1.000 timers operationer inkl. operationer på 33 patienter med behov for åben brysthulekirurgi og 75 patienter med behov åben bughulekirurgi.
-
- Felthospitalet behandlede ikke alene ISAF-personel, idet cirka hver femte patient var afghansk.
  - Under udsendelsen har hospitalsbidraget haft mulighed for at trække på hjemlige eksperter, bl.a. Rigshospitalet.
  - Hovedparten af det udsendte danske sundhedspersonel ved felthospitalet i Helmand bestod af reservepersonel med fast job i den danske sundhedssektor. Den enorme og uvurderlige erfaring, indhøstet under ekstreme og intensive forhold, er således siden ikke kun kommet den militære sanitetstjeneste til gode, men har også bidraget til den civile sundhedssektor i Danmark.

Samrådsspørgsmål E

Vil ministeren redegøre for, i hvilke situationer civile afghanere behandles på felthospitalet i Camp Bastion, og hvilke skader civile afghanere typisk modtager behandling for?

- I de tre måneder, hvor hospitalet var under dansk ledelse, blev der behandlet 2.072 patienter på hospitalet. 438 af disse var afghanere.
- En del af disse civile afghanere havde traumatiske skader forårsaget enten direkte eller indirekte af kamphandlinger af den ene eller anden karakter.
- Til tider var det dog vanskeligt for det lægelige personale entydigt at fastslå, i hvilket omfang skader på civile var opstået som følge af kamphandlinger mellem ISAF og oprørsstyrker, påført alene af oprørsstyrker (fx ved IED), ved lokale opgør eller som følge af fx gamle miner fra tidligere tiders konflikter.
- Behandlingen af denne gruppe civile omfattede bl.a. knoglebrud på ben og arme og amputationer.
- Der blev dog også behandlet et antal civile med skader af akut karakter uden direkte relation til kamphandlinger, såsom trafikofre.
- Endelig blev et mindre antal behandlet for medicinske sygdomme.

Samrådsspørgsmål F

Hvilken behandling forestår felthospitalet i Camp Bastion til civile afghanere, som er såret i forbindelse med ISAF soldaters kamphandlinger i Afghanistan, og hvilke aftaler er der med andre lokale hospitaler om at foretage efterbehandling?

- Felthospitalet i Camp Bastion kan varetage den primære livreddende behandling af traumepatienter, herunder i muligt omfang sikre bevarelse af lemmer – eller foretage amputation.
- På hospitalet kan man ydermere operere i brysthulen og bughulen samt standse blødninger.
- Hospitalet har ikke mulighed for at foretage neurokirurgi eller kæbe-ansigtskirurgi. Patienter med dette behov omdirigeres til det multinationale felthospital i Kandahar. Dette gælder også for civile afghanere.
- Felthospitalet i Camp Bastion har ikke kapacitet til eller ekspertise i efterbehandling af patienter, herunder fx tilpasning af proteser.
- ISAF hovedkvarter i Kandahar, der har ansvaret for den sydlige del af Afghanistan, koordinerer såvel indlæggelser som udskivelser af patienter – også civile – på ISAF felthospitaler i hele hovedkvarterets ansvarsområde.
- Sengekapaciteten på felthospitalet i Camp Bastion er meget begrænset, hvorfor der er anlagt en meget stram indlæggelsespolitik. Fx skal militære patienter være evakueret efter højst 72 timer.
- Det prioriteres at opretholde en ledig sengekapacitet på felthospitalet til svært sårede soldater, der ankommer med kort varsel og i visse tilfælde mange på én gang. Det er derfor ikke muligt – selv om man gerne ville – at færdigbehandle civile patienter på felthospitalet i Camp Bastion i form af et længerevarende behandlingsforløb.
- Hovedkvarteret i Kandahar varetager kontakten til de lokale afghanske hospitaler. Når en civil patient udskrives til efterbe-

handling, udfyldes en særlig formular ved felthospitalet i Camp Bastion. Formularen, kaldet "Patient Movement Request", indeholder al nødvendig klinisk information om patienten.

- På baggrund af de kliniske oplysninger udpeger hovedkvarteret et afghansk hospital i koordination og samråd med relevante afghanske myndigheder. Herefter indgås de nødvendige aftaler med hospitalet om modtagelse af patienten.
- Ved overførsel af civile til et afghansk hospital er det ISAF der forestår transporten.
- Eksempler på afghanske destinationshospitalet er universitetshospitalet i Kabul, hospitalet i Kandahar og hospitalet i Lashkar Gah.
[Hospitalet i Kabul og Kandahar er støttet af Røde Kors].
- Hovedkvarteret i Kandahar har et veletableret samarbejde med de afghanske sundhedsmyndigheder
[Ministry of Public Health].
- Det skal afslutningsvis understreges, at danske enheder i udstrakt grad tilstræber at undgå civile tab og skader. Såfremt danske enheder under kamphandlinger erkender situationer, hvor civile enten vurderes ramt eller er direkte i farezonen, rapporteres dette straks, og det forsøges enten at afbryde kamphandlingen eller trække den væk fra den civile risiko.
- Danske enheder, der i rammen af deres daglige færden i ansvarsområdet møder sårede civile afghanere, yder dem naturligt den nødvendige hjælp og behandling. Såfremt det vurderes, at liv og lemmer kan reddes, evakueres de sårede til felthospitalet i Camp Bastion – uden hensyn til årsagen til eller baggrunden for skaden.
- Jeg kan tilføje, at udviklingsministeren, udenrigsministeren og jeg har drøftet mulighederne for, at Danmark kunne bidrage

med personelbistand til fx den afghanske behandlingsfacilitet i Camp Shorabak, lige uden for Camp Bastion.

- I forlængelse heraf er Udenrigs- og Forsvarsministeriet i øjeblikket ved at undersøge, hvordan Danmark kan bidrage til at opbygge en afghansk kapacitet til at forestå efterbehandling af de afghanske patienter, som indledningsvis indlægges og behandles på det britisk-danske felthospital i Camp Bastion.
- Der undersøges flere muligheder, herunder gennem den nævnte behandlingsfacilitet i Camp Shorabak eller ved et civilt hospital i Lashkar Gah.

Samrådsspørgsmål G

Vil ministeren kommentere kirurg Søren Thomsens formodninger i Berlingske Tidende den 15. november 2009 ("Danske læger beskyldes for konventionsbrud", 1. sektion, side 8), om at 80-90 % af de civile afghanere, han behandler, dør efter udskrivning pga. infektioner? Finder ministeren, at en sådan situation er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, og vil ministeren i forlængelse heraf redegøre for Danmarks forpligtelser overfor civile afghanere, som er kommet til skade i forbindelse med danske soldaters kamphandlinger?

- Jeg vil først lige forsøge at rette en misforståelse, der tilsyneladende har været mellem Berlingske Tidendes journalist og kirurg Søren Thomsen.
- Søren Thomsen havde på felthospitalet ansvaret for kirurgisk behandling af patienter med problemer i regionen omkring brystet, hjertet, lungerne, spiserør m.v. Dvs. de patienter med de mest alvorlige skader. Søren Thomsen har forklaret overfor chefen på felthospitalet, at han omkring den 24. september havde mødt en journalist fra Berlingske Tidende, og at de havde talt om, at nogle af Søren Thomsens patienter var svært skadede og krævede intensivbehandling, altså at ligge i respirator. Søren Thomsen har oplyst, at han muligvis i den forbindelse har givet udtryk for, at civile afghanere i denne gruppe med svære skader kunne risikere en dødelighed på 80-90 %.
- Han afviser, at han på noget tidspunkt har udtalt sig generelt om behandlingen af civile på hospitalet, idet hans patienter kun udgjorde en marginal gruppe af det samlede antal lokale patienter, der blev indlagt på hospitalet.
- Forsvarskommandoen har endvidere oplyst, at ledelsen af hospitalet i Camp Bastion ikke på noget tidspunkt er blevet kontak- tet af civile afghanske myndighedspersoner vedrørende påstan- den om en høj dødelighed generelt blandt civile afghanere, der udskrives fra hospitalet.
- Som jeg allerede har redegjort for, er sengekapaciteten på felt- hospitalet i Camp Bastion meget lille, og det er simpelthen ikke muligt med den kapacitet, man har at indgå i længerevarende

behandlingsforløb med nogen patienter – heller ikke civile afghanere.

- Felthospitalet søger derfor at sikre, at der sker en efterbehandling på andre lokale hospitaler. I tilfælde hvor dette ikke har været muligt, har felthospitalet bl.a. beholdt civile patienter langt ud over den 72 timers grænse hospitalet ellers arbejder med, og i et tilfælde helt op til 25 dage.
- Felthospitalet har også i nogle tilfælde lært pårørende, der ofte følger med afghanske patienter, at rense sår og skifte forbindinger, så man i disse tilfælde ikke behøvede efterbehandling på et lokalt hospital.
- Der er ligeledes eksempler på, at felthospitalet har modtaget civile afghanske patienter til genindlæggelse, hvis man fik viden om, at det afghanske sundhedsvæsen ikke kunne klare den konkrete opgave.
- Der er ikke tvivl om, at Danmark naturligvis overholder de internationale konventioner vedrørende behandling af ofre.
- Den humanitære folkeret beskæftiger sig primært med civile, som er sårede i forbindelse med kamphandlinger mellem parterne. Det danske felthospital behandler selvfølgelig de civile der er såret i forbindelse med kamphandlinger, men som tidligere omtalt også civile afghanere, der henvender sig med andre lidelser.
- Dét, der følger af den humanitære folkeret er, at de sårede civile skal behandles human og skal i det omfang, det er praktisk muligt og med mindst mulig forsinkelse modtage den lægelige pleje og behandling, som deres tilstand kræver. Endvidere må de ikke være genstand for nogen form for forskelsbehandling undtagen af lægelige grunde.
- Forpligtelsen er – i muligt omfang – at give patienter den nødvendige pleje på niveau med den, der gives egne soldater. Det

militære felthospital har ikke kapacitet til at færdigbehandle hverken egne soldater eller civile patienter. Deraf hospitalets 72 timers grænse for indlæggelse. Denne grænse gælder som udgangspunkt for alle – både ISAF soldater og civile afghanere.

- Sårede civile, uanset om de er såret af egne eller modstanderens styrker, modtager førstehjælp på stedet, og evakueres om nødvendigt til felthospitalet, hvor de modtager pleje på niveau med den, der ydes egne soldater.
- Det er naturligvis dybt beklageligt, at enkelte sårede civile afghanere efter endt behandling på felthospitalet ikke overlever infektioner m.v. Men det forhold at Afghanistan ikke har et sundhedsvæsen, der lever op til danske standarder, kan ikke lægges felthospitalet til last, og det betyder ikke, at Danmark overtræder sine folkeretlige forpligtelser.
- Det kan tilføjes, at en patients fysiske tilstand også har betydning for, hvordan en patient klarer sig efter en operation.
- Sygelighed og dødelighed stiger således for patienter, som har fx:
  - Forringet ernæring,
  - en eller flere kroniske sygdomme som fx Tuberkulose eller
  - svækket immunforsvar.
- Og det er mere sandsynligt, at disse ting forekommer blandt borgere i et land som Afghanistan, hvor gennemsnitslevealderen i øvrigt er 43 år, frem for et i vestligt land.
[I Danmark: ca. 75 år for mænd og 79 år for kvinder.]